

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4218/2021
03.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА и ББ, оба из ..., чији је пуномоћник Александра Петровић, адвокат из ..., против туженог Фонда за социјално осигурање војних осигураника са седиштем у Београду, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5570/20 од 10.11.2020. године, у седници одржаној дана 03.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужилаца.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5570/20 од 10.11.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П 9052/18 од 29.01.2020. године, исправљена решењем истог суда од 18.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 9052/18 од 29.01.2020. године, исправљена решењем истог суда од 18.06.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и тужиоцима утврђено право на закуп стана број ... који се налази у ... на адреси ... број ... као члановима породичног домаћинства иза ранијег корисника стана, њихове сада покојне мајке ВВ, што је тужени дужан да призна и трпи. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 126.000,00 динара у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5570/20 од 10.11.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 9052/18 од 29.01.2020. године, исправљена решењем истог суда од 18.06.2020. године и одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да тужиоци имају право на закуп стана бр. ..., ул. ... у ... као чланови породичног домаћинства ранијег корисника стана –

њихове мајке пок. ВВ, што је тужени био дужан да призна и трпи. Ставом другим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, мајка тужилаца сада пок. ВВ је по уговору о коришћењу стана од 28.09.1977. године била носилац станарског права на стану Војног стамбеног фонда у Тужиоци су били уписани као чланови њеног породичног домаћинства. Због ратне ситуације покојна ВВ је са синовима морала да напусти тај стан и да се пресели у Србију. Одлуком суда Хрватске од 19.01.1996. године је утврђено да је ВВ престало станарско право због напуштања стана. Стан је добило на коришћење и откупило треће лице. Закључком Стамбеног органа команде гарнизона Београд од 14.03.1996. године прихваћен је захтев пок. ВВ за доделу стана у закуп. Тужени је са пок. ВВ у периоду од 25.09.2000. до 24.07.2008. године закључивала уговоре о закупу једнособног стана број ... у улици ... у поткровљу, сада улица Уговори о закупу су били закључени на одређено време. У уговорима је констатовано да пок. ВВ нема чланове домаћинства и да ће се закупнина наплаћивати одбијањем од војне пензије. Основ за закључење уговора о закупу је решење ниже Стамбене комисије за давање станова у закуп Фонда за социјално осигурање војних осигураника СД бр. 36/95 од 19.05.2000. године. Међутим, то решење је измењено решењем туженог од 15.03.2010. године, тако што је пок. ВВ исти стан додељен у закуп на неодређено време, а у осталом делу је решење остало неизмењено. ВВ је преминула 11.04.2010. године. Тужилац АА је 14.05.2010. године туженом поднео предлог за закључење уговора о закупу стана на одређено време, али је то тужени одбио. Тужилац је покренуо ванпарнични поступак за доношење решења које замењује уговор о закупу стана. Решењем Првог основног суда у Београду Р1 1113/12 од 12.03.2013. године тај поступак је прекинут, а предлагач је упућен на парницу ради доказивања права да као преостали члан ВВ домаћинства има право да настави са закупом стана. Тужиочева жалба на ово решење је одбијена решењем Вишег суда у Шапцу Гж 533/15 од 13.10.2015. године. Тужени је покренуо парницу за иселење а поступак је прекинут до окончања спора за утврђење права на закуп. Тужиоци немају друго решено стамбено питање. Тужилац АА је рођен ... године, а тужилац ББ ... године. Тужени истиче да је стан додељен само ВВ као кориснику војне пензије без чланова домаћинства. У време додељивања стана у закуп тужиоци су били пунолетна лица, старија од 26 година, а према налазима војнолекарских органа што је у складу са Правилником (члан 13. Правилника), они не могу бити корисници стана јер су у време доделе стана имали више од 26 година. Према уверењу Министарства унутрашњих послова, Управе за град Београд произилази да је АА пријављен на адреси ... број ... од 05.01.2007. године, а према уверењу Полицијске управе за град Београд од 07.04.2009. године утврђено је да је ББ пријављен на назначеној адреси од 13.02.2004. године. Председник кућног савета зграде у ул. ... је издао потврду којом је од стране кућног савета зграде у улици ... број ... потврђено да су ББ и АА чланови породичног домаћинства ВВ непрекидно, да станују на наведеној адреси од момента уселења јуна месеца 2000. године.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је оценио да је тужбени захтев тужилаца основан. При томе налази да правно упориште у својим правима тужиоци налазе у одредби чл. 7. и 9. Закона о становању. Према члану 9. став 2. Закона о становању („Службени гласник РС“ бр. 50/92... 99/11) који се има применити на конкретну ситуацију, прописано је да у случају смрти закупца чланови породичног домаћинства који су са закупцем становали у истом стану настављају са коришћењем тог стана, с тим што уговор о закупу закључује лице које они споразумно одреде. Тумачење туженог да тужиоци немају право да даље користе стан јер нису унети у уговор о коришћењу стана нити су третирани као чланови породичног домаћинства, првостепени суд налази да није од битног утицаја. Ово из разлога што је покојна ВВ била носилац станарског права на двособном стану у У уговору о коришћењу стана у ... који је закључила са надлежним државним органом тужиоци су били унети као чланови породичног домаћинства. Изведеним доказима произилази да су тужиоци становали са својом мајком покојном ВВ у спорном стану и фактички били чланови породичног домаћинства. Чињеница да тужиоци нису унети у уговор као корисници стана не утиче на њихово право да се могу сматрати члановима породичног домаћинства. Своје правно утемељење о праву тужилаца да и даље могу да користе стан првостепени суд налази у одредби члана 8. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода јер тужиоци имају право на заштиту свог породичног дома у коме станују преко 20 година. Тужиоци немају решено друго стамбено питање, предметни стан је представљао центар њихових животних активности, па је сходно томе тужбени захтев и усвојио.

Другостепени суд није прихватио овакво правно становиште првостепеног суда. Налази да је стан додељен само за њихову мајку сад пок. ВВ, као корисника војне пензије, без чланова домаћинства. Приликом доделе стана тужиоци су били пунолетна лица старија од 26 година. Фонд за социјално осигурање војних осигураника је правно лице у статусу организације за обавезно социјално осигурање којим се остварују права из обавезног здравственог осигурања војних осигураника и обезбеђује и користе средства за здравствено осигурање, материјално обезбеђење и побољшање материјалног стања осигураника. Према члану 13. Правилника, прописано је да се стан може дати у закуп на одређено време кориснику војне пензије за њега и чланове домаћинства, брачног друга, малолетну децу и пунолетну децу на школовање до навршене 26 године живота и старију за самостални живот која су трајно неспособна ако живе заједно са корисником војне пензије а немају решено стамбено питање на други начин, а то се утврђује налазима војно – медицинских органа. Како налазом војно-медицинских органа није утврђено да су тужиоци трајно неспособни за самосталан живот и с обзиром да у уговор тужиоци нису унети као чланови породичног домаћинства, то је нашао да је тужбени захтев тужилаца неоснован. При томе другостепени суд налази да би се у супротном власнику стана – овде туженом наметнула обавеза да држаоцу призна неко трајно право на стану, а да за то не постоји правни основ. Тужиоци нису стекли право да у смислу члана 34. Закона о становању наставе да користе стан као закупци на неодређено време и за туженог није настала обавеза да са њима закључи уговор о закупу.

Врховни касациони суд налази да је овакво становиште другостепеног суда неприхватљиво. Ово из разлога што при оваквој чињенично-правној ситуацији мора се имати у виду околност да је тужилца била носилац станарског права двособног стана у ... по уговору од 28.09.1977. године. Предметни стан је добијен на коришћење од Војног

стамбеног фонда у ..., а у уговору су као чланови породичног домаћинства били уписани и тужиоци. Због ратних дејстава тужила је са тужиоцима морала да напусти предметни стан, није могла да се врати, а након тога је добила спорни стан на коришћење. При томе мора се имати у виду околност да за такву ситуацију ни покојна ВВ, а ни тужиоци нису криви, тј. нису допринели таквој ситуацији. Предметни стан покојној ВВ додељен је практично на име стана који је имала у Питање тих станова као имовине бивше СФРЈ који су припадали војном фонду, решавано је посебним уговором о сукцесији. Било би неправично тужиоцима који су били чланови породичног домаћинства и били уписани као чланови породичног домаћинства са својом мајком сада покојном ВВ на двособном стану у ... сада онемогућити и ускратити им право да и даље користе спорни стан, који је очигледно био центар њихове животне активности. Утврђено је да немају друге имовине нити решено стамбено питање на други начин. Осим тога, према члану 8. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода прописано је да свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота дома и преписке. Предметни стан је био центар животних активности тужилаца, што правилно закључује на основу изведених доказа првостепени суд и изводи правилан закључак да је право тужилаца утемељено у цитираном пропису Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, те да тужиоци сходно члану 9. Закона о становању имају право да наставе са коришћењем спорног стана, тј. да имају право на закуп сходно члану 9. Закона о становању. Другачија одлука била би неправична и лица која су избегла са територија бивших република СФРЈ које су биле захваћене ратним дејствима била би доведена у неравноправан положај у односу на друга лица која нису била у таквој ситуацији. Стога је правилно поступио првостепени суд када је усвојио тужбени захтев тужилаца.

На основу члана 416. става 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде.

Одлука о трошковима поступка није донета јер трошкови ревизијског поступка нису ни тражени.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић